

Esiopetussuunnitelma

2014

PEPPIINAN ESIOPETUSSUUNNITELMA

SISÄLTÖ

1. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

- 1.1. Tehtävä
- 1.2. Yleiset kasvatuksen ja oppimisen tavoitteet

2. Esiopetuksen toteuttaminen

- 2.1. Esiopetuksen järjestäminen
- 2.2. Oppimiskäsitys
- 2.3. Oppimisympäristö
- 2.4. Työtavat

3. Esiopetuksen yksityiskohtaiset tavoitteet ja sisällöt

- 3.1. Eheyttäminen
- 3.2. Keskeiset sisältöalueet
 - 3.2.1. Kieli ja vuorovaikutus
 - 3.2.2. Matematiikka
 - 3.2.3. Etiikka ja katsomus
 - 3.2.4. Ympäristö- ja luonnontieto
 - 3.2.5. Terveys
 - 3.2.6. Fyysinen ja motorinen kehitys
 - 3.2.7. Taide ja kulttuuri

4. Kasvun ja oppimisen tuki esiopetuksessa

- 4.1. Esiopetuksen yleinen tuki
- 4.2. Esiopetuksen tehostettu tuki
- 4.3. Esiopetuksen erityinen tuki
- 4.4. Yksilölliset suunnitelmat esiopetuksessa
 - 4.4.1. Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma
 - 4.4.2. Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

5. Kasvun ja oppimisen tukimuodot esiopetuksessa

- 5.1. Esiopetukseen liittyvä tuki
 - 5.1.1. Yhteistyö kodin kanssa
- 5.2. Esiopetuksen oppilashuolto ja turvallisuuden edistäminen
 - 5.2.1. Esiopetuksen yksikkökohtainen ja yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä
 - 5.2.2. Esiopetuksen yksilökohtainen oppilashuolto

6. Eri kieli- ja kulttuuriryhmien esiopetus

7. Arviointi

Liite 1: Liikunnan perusvuosisuunnitelma

Liite 2: Turvallisuussuunnitelma

22.5.2014

1. ESIOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

1.1 TEHTÄVÄ

Esiopetuksessa tuetaan lapsen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, kognitiivista ja emotionaalista kasvua ja kehitystä. Lapselle taataan tasavertaiset mahdollisuudet kasvuun, oppimiseen ja koulun aloittamiseen. Mikäli lapsen kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella havaitaan mahdollinen tuen tarve, luodaan toimintasuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa lapsen tukemiseksi.

Lapsen yksilöllisyyttä ja omaleimaisuutta arvostetaan, jokaista lasta rohkaistaan etsimään omia näkemyksiä ja kehittämään niitä. Oman persoonallisuuden ja positiivisen minä-kuvan kehittymisen ja vahvistumisen ohella on tärkeitä auttaa lasta kasvamaan vastuulliseksi ryhmän jäseneksi, joka arvostaa muita ihmisiä ja noudattaa yhteisiä sääntöjä.

Esiopetuksen alkaessa henkilökunta huolehtii lapsen henkilökohtaisten suunnitelmien ja tavoitteiden siirtymisestä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen välisellä yhteistyöllä taataan johdonmukaisesti etenevä kasvatuksellinen ja opetuksellinen kokonaisuus.

Suurin osa Päiväkoti Peppiinan lapsista siirtyy esiopetusvuotensa jälkeen Pääskyvuoren kouluun, jonka kanssa teemme yhteistyötä, mm. seuraamalla koulun järjestämien juhlien kenraaliharjoituksia ja sopimalla juhlien ja liikuntahetkien järjestämisestä koulun salissa tai kentällä.

Päiväkodin esiopettaja, koulun oppilashuoltoryhmä sekä ensimmäisten luokkien luokanopettajat (kun luokkajako selvillä) kokoontuvat keväällä keskustelemaan tulevien ensiluokkalaisten koulunkäyntiin liittyvistä asioista.

1.2. YLEISET KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TAVOITTEET

Esiopetuksessa toiminnan keskipisteenä ja toteuttajana on lapsi. Lapsi on oppija, tutkija ja leikkijä. Lapselle on annettava mahdollisuus tutkia, yrittää, erehtyä ja korjata erehdyksiä. Lapsi oppii oppimalla. Kaikessa oppimisessa korostuvat lapsen oma kehitystaso sekä omat kokemukset ja elämykset. Niinpä aikuisen tulee olla lapsen toiminnan ohjaajana.

Leikki on lapsen työtä. Leikin kautta lapsi oppii uusia asioita ja työstää jo oppimiaan asioita, samalla kehittyvät lapsen sosiaaliset vuorovaikutustaidot ja kyky toimia yhteistyössä muiden kanssa.

Leikinomaisuus, iloisuus ja huumori helpottavat oppimista. Oppiakseen lapsi tarvitsee turvallisen, hyväksyvän ympäristön, jossa ihmissuhteet ovat lämpimiä ja luonnollisia niin

aikuisten kuin lastenkin kesken. Lapsi tarvitsee myös mahdollisuuden hiljaisuuteen, rauhalliseen oloon ja lepoon.

Esiopetuksen onnistumiseksi tarvitaan ammattitaitoista kasvatusta- ja opetushenkilökuntaa, joka on motivoitunutta, tavoitteisiin sitoutunutta, luovaa ja valmis ottamaan uusia haasteita vastaan. Esiopetuksen toteutumiselle on tärkeää myös saumaton yhteistyö lasten vanhempien ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

2. ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1. ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Peppiinassa esiopetusta toteutetaan varhaiskasvatuksen kanssa rinnakkain. Kiinteä ja saumaton yhteistyö varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen välillä luo vankan pohjan johdonmukaisesti etenevälle opetukselle ja kasvatukselle. Varhaiskasvatuksessa luodaan hyvä perusta tulevalle esiopetukselle ja siirtymävaihe varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tapahtuu vaivattomasti. Pienessä talossa tieto lapsesta ja hänen kehitystasostaan sekä mahdollisesta tuen tarpeesta siirtyy mutkattomasti ryhmästä toiseen yhdessä käytävien keskustelujen kautta.

Päivittäinen esiopetus tapahtuu pienessä omanikäisten lasten vertaisryhmässä. Esiopetusta täydentävä päivähoito sekä aamulla että iltapäivällä tapahtuu yhdessä 5-vuotiaiden lasten kanssa ja päivärytmiä suunniteltaessa otetaan huomioon lapsen hoitopäivän pituus niin, ettei se rasita lasta henkisesti tai fyysisesti. Opetus tapahtuu pääsääntöisesti aamupäivällä ja iltapäivällä on enemmän aikaa leikkiin.

Kasvatus- ja opetushenkilöstö yhdessä huolehtii lapsen henkilökohtaisten ja yleisten tavoitteiden seurannasta ja tiedon siirtymisestä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen. Tiedonsiirto tapahtuu keskustelemalla lähikoulun opettajien kanssa koulunsa aloittavien ensiluokkalaisten koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Lisäksi esiopettaja luovuttaa lapsikohtaiset KOS-lomakkeet tuleville opettajille. Peppiinan esiopetuksessa noudatetaan Opetushallituksen vahvistamia esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Esiopetuksessa teemme runsaasti sekä vapaamuotoista että tavoitteellista yhteistyötä eri tahojen kanssa. Yhteistyökumppaneidemme erityisosaaminen ja asiantuntijuus tukee, rikastuttaa ja laajentaa Peppiinan omaa esiopetusta. Yhteistyökumppaneitamme ovat mm. Pääskyvuoren koulu, lähialueen kunnalliset päivähoitoyksiköt, Varissuon neuvola, kiertävä erityislastentarhanopettaja, Katariinan seurakunta ja Varissuon kirjasto.

Esiopetus tapahtuu pienryhmässä samanaikaisopetuksena ottaen huomioon erityistä tukea tarvitsevan lapsen yksilöllisyys. Mikäli lapsella ei esiopetusvuoden päätyttyä ole tarvittavia valmiuksia siirtyäkseen perusopetukseen, lapselle kartoitetaan yksilöllisesti sopivin koulunaloitusmuoto, kuten pienluokka, alkuluokka, joustava alkuopetus tai erityisluokat.

2.2. OPPIMISKÄSITYS

Peppiinan oppimiskäsitys perustuu eheyttämiseen ja kokonaisvaltaisuuteen. Eheytyt aihekokonaisuudet ja teemat muodostuvat useista eri sisältöalueista toisiinsa lomittuneina. Oppiessaan lapsi käyttää kaikkia aistejaan, tutkii, kokeilee ja ratkaisee ongelmia.

Lapsen oppiminen perustuu uuden tiedon sitomiseen jo olemassa olevaan tietopohjaan. Lapsi on aktiivinen oppija, tiedon jäsentäjä ja kokemustensa rakentaja, joka oppii vuorovaikutustilanteissa yhdessä toisten lasten kanssa tai toisilta lapsilta.

Kaikessa oppimisessa tulee ottaa huomioon kunkin lapsen oppimisedellytykset, jolloin myös eriyttämisen merkitys on tärkeää ryhmässä. Esiopettajan tärkeimpänä tehtävänä on lapsen ohjaaminen ja tukeminen tässä prosessissa.

2.3. OPPIMISYMPÄRISTÖ

Peppiina oppimisympäristönä on ilmapiiriltään avoin, iloinen ja välillä hullunkurinenkin, lasta rohkaiseva ja tukeva.

Pienessä esiopetusryhmässä (14 lasta, ltot ja lh) pystymme huomioimaan jokaisen lapsen erityisyyden sekä tukemaan hänen myönteistä kasvuaan ja kehitystään. Avoimessa oppimisympäristössä lapsi oppii huomioimaan muita lapsia ja aikuisia. Lapsi rohkaistuu kohtaamaan ja hyväksymään erilaisuutta avoimin mielin.

Lapsiryhmien fyysiset rajat ovat joustavat eli lapset pääsevät leikkimään myös muiden lapsiryhmien tiloihin eri-ikäisten lasten kanssa. Koko talon aikuisten ja tilojen tuttuus lapsille luo turvallisuuden tunnetta ja joustava ja monipuolinen tilankäyttö kannustaa lasta leikkimään, kokeilemaan, tutkimaan, liikkumaan ja ilmaisemaan itseään.

Esiopetuksessa huomioimme kunkin lapsen erityispiirteet, kyvyt ja toiveet. Peppiina oppimisympäristönä luo mahdollisuuksia omiin havaintoihin ja kokeiluihin sekä lapsesta lähtevään omaehtoiseen luovuuteen. Jokaiselle lapselle taataan työrauha. Esiopetuksen kaikissa toiminnoissa, sekä Peppiinassa että sen ulkopuolella, Peppiinan aikuiset luovat ja turvaavat lapsille sellaisen oppimisympäristön, jossa on turvallista toimia. Aikuiset ohjaavat lapsia itsenäiseen päätöksentekoon järkevällä ja turvallisella tavalla.

Peppiinan lähiympäristö muodostuu kahdesta kalliisesta sekametsästä, leikkipuistosta, pururadasta, rauhallisesta omakotialueesta ja Pääskyvuoren koulun tarjoamista tiloista ja alueista.

Monipuolinen ja kiinnostava luonnonvarainen ympäristömme luo pohjan lapsen myöhemmälle positiiviselle suhtautumiselle omaan lähiympäristöön. Metsä antaa lapselle mahtavia elämyksiä ja kokemuksia, se on hyvä toiminnallinen ympäristö sekä antaa lapselle mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta toiminnastaan että saada iloa, rauhaa ja tasapainoisuutta omaan elämään.

Turku ja sen lähikunnat tarjoavat monipuolisen ja kiinnostavan ympäristön esiopetukselle. Luonnonvaraisesta ympäristöstä mainittakoon mm. Ruissalon merelliset maisemat,

lehtometsät ja eläimistö eri vuodenaikoina, Sauvon Ahtelan ranta- ja metsämaisemat, Kuusiston metsittyneet linnanrauniot historiallisine aspekteineen sekä Tuorlan Peikkometsä luontopolkuineen.

Rakennettu ympäristö esim. Kuralan kylämäki, Turun linna, Aurajoen rannat, Käsityöläis-museo, seikkailupuisto, kirkot, museot, konserttitalo sekä muu kaupunkimaisema luovat monipuoliset mahdollisuudet kulttuurielämyksille.

2.4. TYÖTAVAT

Aikuisen tehtävänä on tukea jokaisen lapsen omaa oppimista sekä ohjata ja kannustaa lasta kokeilemaan, tutkimaan, ratkaisemaan ongelmia ja hankkimaan tietoa joko itsenäisesti tai vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Huomioiden ryhmän rakenteen sekä lasten kehitystason aikuinen tarjoaa lapsille sopivia menetelmiä ja tapoja oppimiseen.

Itse konkreettisesti tekemällä, kokeilemalla ja tutkimalla lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja elämyksiä. Aikuisen tehtävänä on tarkkailla ja opastaa lasten itsenäistä toimintaa. Oman oppimisen kautta saadut kokemukset johtavat lasten välisiin keskusteluihin ja pohdintoihin, tällöin aikuinen tarjoaa lapsille uusia haasteita ja ongelmia ratkaistavaksi, johtaa lapset tutusta tuntemattomaan ja antaa tarvittaessa mallin aikuinen opettaa.

Yksittäisten tietojen mieleen painaminen ja muistaminen on usein lapselle vaikeaa, jos irralliset tiedot eivät liity mihinkään. Siksi opeteltavalle tiedolle pyritään löytämään eheytetty ympäristö, jossa se on helpompi ymmärtää. Toisiinsa limittyneet sisältöalueet muodostavat lapselle ymmärrettävän johdonmukaisen kokonaisuuden.

3. ESIOPETUKSEN YKSITYISKOHTAISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

3.1. EHEYTTÄMINEN

Eheyttävässä oppimisessa oppisisällöt kootaan suuremmiksi aihekokonaisuuksiksi ja teemoiksi, joita lapset ja aikuiset rakentavat ja toteuttavat yhdessä. Eheyttäminen tapahtuu lapsen edellytysten ehdoilla. Eheyttävän oppimisen avulla lapsi oppii ymmärtämään asioiden syy-seuraussuhteita sekä rakentamaan kokonaisvaltaista maailmankuvaansa.

Yksittäisten tietojen mieleen painaminen ja muistaminen on usein lapselle vaikeaa, jos irralliset tiedot eivät liity mihinkään. Siksi opeteltavalle tiedolle pyritään löytämään eheytetty ympäristö, jossa se on helpompi ymmärtää.

Lapsen oppiminen perustuu uuden tiedon sitomiseen jo olemassa olevaan tietopohjaan. Lapsi on aktiivinen oppija, tiedon jäsentäjä ja kokemustensa rakentaja sekä yksin että

ryhmässä. Oppimisessa käytetään monipuolisesti eri työtapoja, lapsi saa itse kokeilla ja kokea, eläytyä, keksiä ratkaisuja. Eheyttämällä eri sisältöalueet limittyvät toinen toisiinsa ja ne muodostavat lapselle ymmärrettävän johdonmukaisen kokonaisuuden.

3.2. KESKEISET SISÄLTÖALUEET

3.2.1. KIELI JA VUOROVAIKUTUS

Peppiinassa lasta rohkaistaan kommunikoimaan aktiivisesti lasten ja aikuisten kanssa; lapsi oppii kuuntelemaan muita, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan omia mielipiteitään ja toiveitaan sekä odottamaan omaa vuoroaan. Näiden taitojen kautta luodaan perusta alkavalle luku- ja kirjoitustaidolle. Esiopettaja monipuolisella ja rikkaalla kielenkäytöllään luo pohjan lapsen omalle kielen oppimiselle.

Esiopetuksessa lapsi tutustuu monipuolisesti erilaiseen kirjallisuuteen. Lapsi oppii kuuntelemaan ja sisäistämään erilaisia luettuja sekä kerrottuja satuja, tarinoita ja loruja. Lapsi rohkaistuu keksimään ja kertomaan omia tarinoita ja satuja sekä toistamaan jo kuulemiaan satuja. Teatterin, draaman, roolileikkien ja eläytymisen avulla lapsi laajentaa kokemuksiaan ja mielikuvitustaan saaden elämyksiä, kykenee sisäistämään ja kokemaan sadut ja tarinat syvällisemmin suoraan tunnetasolla.

Erilaiset äänne-, tavu- ja sanaleikit, riimiparit, lorutukset, rytmytykset ja taputukset, sepittäminen ja lauseharjoitukset laajentavat lapsen sana- ja käsitevarastoa sekä luovat pohjan lukemaan oppimiselle.

Lapsi tutustuu kirjoitettuun kieleen monipuolisesti. Hän oppii tunnistamaan ja hahmottamaan kirjaimet ja oman nimensä. Lapsi oppii tuottamaan suuraakkoset oman kehonsa ja eri välineiden esim. askartelunorkkojen, muovailuvahan, hyppynarun tai Geomag-magneettien avulla. Lapsi oppii hahmottamaan kielen rakenteita: sanoja, tavuja, tavujen määrää, alkuäänteitä, äänteen ja kirjaimen nimen välistä yhteyttä sekä sanojen yhdistämistä lauseeksi.

Esiopetuksessa lapselle avautuvat mahdollisuudet tutustua kaupunkimme laajoihin kirjasto- ja kulttuuripalveluihin sekä mediaan. Monikulttuurisessa yhteiskunnassamme lapselle syntyy tietoisuus vieraista kielistä ja kulttuureista.

3.2.2. MATEMATIIKKA

Lapsi on aktiivinen toimija ja matematiikan oppiminen tapahtuu esiopetuksessa luontevimmin toiminnan, käsillä tekemisen ja leikin kautta. Lapsen matemaattisen ajattelun, ymmärtämisen ja päättämisen taitoja kehitetään konkreettisissa, lasta kiinnostavissa tilanteissa. Lasta kannustetaan luovaan ja loogiseen ajatteluun, itsenäiseen oivaltamiseen sekä ongelmanratkaisuun. Lapsi käsittelee ja laajentaa matemaattisia tietoja ja taitoja leikkien, pelaten, kokeillen ja tutkien. Pienten asioiden oivaltaminen ja arkipäivän matematiikka luovat matemaattisen ajattelun perustaa.

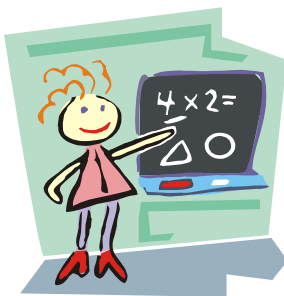
Esiopetuksen matematiikassa lapsi oppii luokittelemaan, vertailemaan, lajittelemaan ja järjestämään asioita jonkin ominaisuuden esim. koon, muodon ja värin mukaan. Välineinä

voidaan käyttää esim. palikoita, muovihedelmiä, leikkieläimiä, pikkunalleja tai -dinoja. Lapsi ymmärtää käsitteet samanlainen - erilainen, yhtä monta, enemmän, vähemmän, ei yhtään. Lapsi oppii yhdistämään luvun sitä vastaavaan määrään sekä ymmärtää luvun määrällisen kasvun tai vähenemisen lukujonossa. Lukujonotaito luo pohjan vähennys- ja yhteenlasku- toimituksille. Luvun hajottamista harjoitellaan esim. hajotuskoneen, nappien, dominonappuloiden, arpakuutioiden ja kolikoiden avulla.

Lapsi oppii tunnistamaan kirjoitetun ja puhutun lukusanan sekä harjoittelee numeroiden tekemistä oman kehonsa ja erilaisten välineiden esim. hyppynarun, muoviluvahan, riisi- tai hiekka-astian, askartelunorkkojen tai Geomag-magneettien avulla. Oppiminen tapahtuu sekä ryhmässä että yksin.

Lapsi tunnistaa, vertailee ja tuottaa kaksi- ja kolmiulotteisia geometrisia muotoja, hahmottaa oman kehonsa sekä tilan (suunnat, tasot, etäisyydet, sijainti). Lapsi oppii hahmottamaan pituutta, massaa ja vetoisuutta itse kokeillen ja vertaillen. Lapsi tutustuu perusmittavälineisiin, kuten mittanauhaan, viivaimeen, vaakaan, ja desimitaan sekä pääsee harjoittelemaan niiden käyttöä. Mittaamiseen voidaan käyttää myös esim. omaa kehoa, naruja, tikkuja ja itse tehtyjä henkarivaakoja.

Lapsi tunnistaa käytössä olevat kolikot ja setelit sekä ymmärtää rahan arvon esim. ohjatun kauppaleikin avulla. Esiopetuksessa lapsi oppii kellonajat (tunti- ja minuuttiviisari) sekä ymmärtää ajan kulumisen.

3.2.3. ETIIKKA JA KATSOMUS

Esiopetuksessa luodaan turvalliset puitteet lapsen oman itsensä ja muiden hyväksymiselle. Jokaista kunnioitetaan tasavertaisena yksilönä ja erilaisuus koetaan rikkautena. Lapsi oppii ilmaisemaan ja hallitsemaan tunteitaan ja hän haluaa toimia oikein ja rehellisesti. Hän ymmärtää ja kunnioittaa myös muiden tunteita ja oikeuksia.

Jokapäiväisessä esiopetuksessa huomioidaan hyvät tavat (kiitos, ole hyvä, anteeksi pyytäminen, saaminen ja antaminen), omien tekojen seuraukset, ristiriitojen ratkaiseminen rakentavasti sekä oikean ja väärän, hyvän ja pahan sisäistäminen.

Lattiakuva-tarinoiden avulla käsitellään pienryhmässä eettisiä aihealueita, kuten ystävyys, yksinäisyys, riitelemine ja anteeksi pyytäminen ja antaminen, pelko, ilo ja suru, jakaminen, erilaisuus ja oikeudenmukaisuus. Lattiakuva-tarinoissa aisteilla ja kehollisella ilmaisulla, tanssilla, liikkeillä ja eleillä on suuri merkitys. tarinat liittyvät lapsen omaan arkeen ja kokemusmaailmaan, jolloin lasten ajatukset, kysymykset, tunteet ja oman elämän tarinat heijastuvat syntyvässä kuvassa ja tulevat yhteisesti jaettaviksi. Jokainen lattiakuva on lapsiryhmänsä näköinen ja jokaista lasta kuunnellaan ja huomioidaan tasavertaisesti tarinan edetessä.

Esiopetuksessa tutustutaan evankelis-luterilaiseen uskontoon kuitenkin kunnioittaen lasten vanhempien vakaumusta. Lapsi tutustuu juhlapyhien uskonnolliseen taustaan tarinoiden, kuvakertomusten, laulujen, näytelmien ja tapahtumien kautta. Esiopetuksessa käytämme apuna seurakunnan työntekijöiden asiantuntijuutta ja tiloja.

3.2.4. YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETO

Lapsi on luontaisesti ympäristönsä tutkija. Ympäristö- ja luontokasvatuksessa lapsi tekee havaintoja, etsii ja löytää yhtäläisyyksiä ja eroja, kokeilee, tulkitsee ja selittää havaintojaan. Tutkiminen, seuranta ja erilaiset kokeilut aloitetaan lapsen lähiympäristöstä: ihmisistä, eläimistä, kasveista, rakennuksista ja esineistä.

Ihmisen ulkoisia ominaisuuksia lähestytään pohtimalla erilaisuutta ja yhtäläisyyttä. Lapsi oppii tunnistamaan ja hahmottamaan kehonosia sekä ymmärtää kehon toimintaa. Omien kokeilujen kautta lapsi saa tietoa ja kokemuksia eri aisteista, joiden avulla lapsi saa tietoa kehostaan ja ympäristöstään.

Lapselle tuttua elämänpiiriä lähestytään perheen ja kodin näkökulmasta. Lähiympäristöön tutustumisen kautta lapsi saa kokemuksia ja tietoa rakennetusta sekä luonnonvaraisesta ympäristöstään. Yksi keskeisistä tavoitteista on luonnon arvostuksen ja sen kunnioituksen välittäminen lapselle. Lapsi oppii liikkumaan luontevasti luonnossa, nauttimaan luonnon kauneudesta ja toimimaan vastuullisesti luontoa suojellen.

Esiopetusvuoden aikana eläimiä ja muuta luontoa tutkitaan, vertaillaan ja luokitellaan sekä asioille pyritään löytämään yläkäsitteitä. Luonnonvaraisten eläinten lisäksi tutuiksi tulevat myös maatilan eläimet. Konkreettiset havainnot ja retket lähimaastoon antavat lapselle mahdollisuuden omiin havaintoihin ja päätelmiin.

Luontokasvatuksen rungon muodostaa vuodenaikojen vaihtelun seuraaminen. Tärkeitä ovat lapsen omat havainnot ja kokemukset kasvusta ja luonnossa tapahtuvista muutoksista. Vuorokaudenajoista, viikonpäivistä, kuukausista, vuodenaajoista sekä säätilasta tehdään havaintoja päivittäin. Esiopetusvuoden aikana opetellaan tuntemaan kellosta tasatunnit sekä puolet tunnit.

3.2.5. TERVEYS

Terveyskasvatuksella lasta ohjataan huolehtimaan omasta terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta lapsen edellytysten mukaisesti. Lapsi ymmärtää liikunnan, hygienian sekä terveellisen ja monipuolisen ravinnon merkityksen terveydelle.

Lapsen fyysistä koskemattomuutta käsitellään mm. Stakesin lapsen turvataitokasvatuksen oppimateriaalin avulla. Lapsi oppii suojelemaan itseään ja pitämään huolta omasta turvallisuudestaan sekä saa toimintavalmiuksia hämmäntäviä ja uhkaavia tilanteita varten.

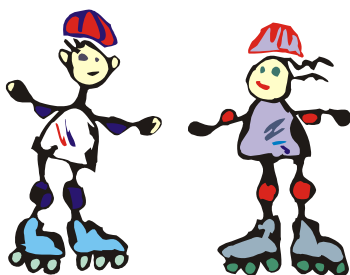
Lasten lounas ja välipalat tulevat päiväkotiin ostopalveluna Naperokeittiöstä. Ruokalista on ravitsemusterapeutin tarkastama ja hyväksymä. Aamupalat Peppiinan aikuiset suunnittelevat itse ja niiden valmistuksesta vastaa hygieniapassin omaava lastenhoitaja. Kaikissa ruokailutilanteissa opetamme ja noudatamme hyviä ruokailutapoja, lapset käyttävät syödessään haarukkaa ja veistä, kaatavat itse ruokajuomansa sekä voitelevat leipänsä. Lapsi oppii myös arvioimaan pyytämänsä ruuan määrän sekä oppii maistamaan erilaisia ruokia monipuolisesti. Erityisruokavaliota varten keittiö tarvitsee neuvolan terveydenhoitajan tai lääkärin todistuksen ja Naperokeittiö toimittaa erityisruokavalion mukaisen ruuan Peppiinaan. Uskonnollisesta tai eettisestä syystä erityistä ruokavaliota tarvitsevat huomioidaan, esim. sianlihaton ruoka tai kasvisruoka.

3.2.6. FYYSINEN JA MOTORINEN KEHITYS

Peppiinassa vahvistetaan ja monipuolistetaan lapsen luontaista aktiivista liikkumista. Liikunnallisten harjoitusten avulla lapsi oppii hahmottamaan kehoaan ja sen liikkeitä, käyttämään aistejaan sekä samalla hänen fyysiset ja motoriset taitonsa ja kykynsä kehittyvät. Liikunta tuottaa iloa, antaa positiivisia oppimiskokemuksia, vahvistaa itsetuntoa sekä opettaa sääntöjä ja ryhmässä toimimisen taitoja. Lapsi oppii käyttämään omaa mielikuvitustaan ja luovuuttaan sekä hänen ongelmanratkaisutaitonsa kehittyvät.

Liikunnan avulla tuetaan kielellisiä, musiikillisia, kuvallisia ja matemaattisia valmiuksia. Oman kehonsa ja liikkumisensa kautta lapsi oppii mm. lukumääriä, geometrisia muotoja, kirjaimia, numeroita, kehonosia, tilakäsitteitä, vastakohtia ja rytmejä.

Esiopetuksen liikunnassa käytetään oman kehon ohella monipuolisesti liikuntavälineitä, mm. erilaiset pallot, herne pussit, muotolaatat, narut, voimistelunauhat, vanteet, puolapuut, esteet, tasapainolaudat, keilat ja leikkivarjo. Liikkuminen tapahtuu sekä sisällä että ulkona eri vuodenaikoina. Peppiinan oman salin ja pihan lisäksi lähiympäristö tarjoaa erinomaisia liikkumismahdollisuuksia; Pääskyvuoren koulun sali ja palloilu-/luistelukenttä, leikkipuisto, pururata mahtavine kiipeily- ja pulkkamäkineen ja monipuolinen metsämaasto. Lähiympäristön rauhallisella omakotialueella on turvallista tutustua liikenteeseen ja liikennesääntöihin.

3.2.7. TAIDE JA KULTTUURI

Taide tarjoaa lapselle kokemuksia ja elämyksiä sekä suo mahdollisuuden ajatusten ja tunteiden ilmaisuun äänen, liikkeen, sanan ja kuvan kautta. Taidetta tehdessään lapsi jäsentää omaa sisäistä todellisuuttaan ja ympäröivää maailmaa.

Monipuoliset kädenharjoitukset kehittävät lapsen hienomotorisia taitoja sekä silmän ja käden yhteistyötä. Lapsi oppii käyttämään erilaisia välineitä työskennellessään sekä tutustuu uusiin materiaaleihin ja työtapoihin, kuten leikkaaminen, repiminen, rypistely, liimaaminen, piirtäminen, värittäminen, maalaaminen, muovailu, ompelu, huovutus.

Kädentaitojen avulla lapsi oppii löytämään erilaisia ratkaisumahdollisuuksia sekä arvostamaan omaa työtään.

Musiikki itsessään, sen tuottaminen ja kuunteleminen tuovat elämyksiä ja iloa oppimiseen. Musiikilliset käsitteet ja sisällöt tukevat myös lapsen oman äänenkäytön kehittymistä ja hallintaa. Musiikki antaa myös mahdollisuuden ilmaista itseään. Yhdessä koettu ja tuotettu musiikki vahvistaa lapsen minäkuvaa sekä antaa yhdessä tekemisen iloa.

Esiopetusvuoden aikana lapsi tutustuu musiikin eri ilmaisukeinoihin, dynamiikkaan, tempoon, perus-, sana- ja melodiarytmiin liikkuen, leikkien sekä soittaen keho- ja rytmisoittimia (kehärumpu, bongorumpu, tamburiini, rytmikapulat, triangeli, maracassi, kulkuset, kastanjetti, guiro, rytmimuna).

Eri teatterimuodot avaavat lapselle mahdollisuuden ilmaista itseään ja tunteitaan monella eri tasolla, lapsi kartuttaa kokemuksiaan oppii eläytymään ja käyttämään aistejaan. Lapsi saa kokemuksia ja elämyksiä sekä itse tuotetusta että esitetystä taiteesta; näytelmä, varjoteatteri, nukketeatteri, pöytäteatteri, draama, improvisointi, pantomiimi...

Draamalla on Peppiinassa vahva jalansija. Draaman avulla liitetään eri sisältöalueita toisiinsa samanaikaisesti. Draama vahvistaa ryhmän me-henkeä sekä antaa lapselle elämyksiä ja kokemuksia. Lapsi tuntee itsensä hyväksytyksi ja uskaltaa näin ollen ilmaista itseään.

Esiopetusvuoden aikana sekä Peppiinassa että kaupungin taide- ja kulttuuripalveluissa lapsi tutustuu ja tuottaa monipuolisesti eri taidemuotoja: kuva-, käsityö-, rakennus-, teatteri-, tanssi- ja musiikkitaide.

4. KASVUN JA OPPIMISEN TUKI ESIOPETUKSESSA

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen kasvun ja kehityksen pohjana on vanhempien kanssa tehtävä tiivis yhteistyö. Työskentelyn ja tuen perustana esiopetuksessa ovat yhdessä kodin kanssa sovitut perusturvallisuutta ylläpitävät tavoitteet, jotka tukevat lapsen kokonaisvaltaista kasvua. Vanhempien kanssa suunnitellaan mahdolliset tukitoimet sekä sovitaan vastuun jaosta. Jo vireillä olevia tukitoimia pyritään tarvittaessa jatkamaan.

Näillä tukitoimilla tuetaan lapsen myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon kehittymistä sekä vahvistetaan tasavertaista jäsenyyttä ryhmässä. Toiminta on leikinomaista ja toiminnallista sekä lapsen kehitystasoa tukevaa ryhmä- ja yksilöopetusta. Näin edistetään lapsen kognitiivista, kielellistä ja sosioemotionaalista kehitystä. Tämä antaa valmiuksia uusien asioiden oppimiseen ja ehkäisee oppimisvaikeuksia.

Kiinteä ja saumaton yhteistyö varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen välillä luo vankan pohjan johdonmukaisesti etenevälle opetukselle ja kasvatukselle. Pienessä talossa tieto lapsesta ja hänen kehitystasostaan sekä mahdollisesta tuen tarpeesta siirtyy mutkattomasti ryhmästä toiseen yhdessä käytävien keskustelujen kautta. Jotta lapsi saisi tarvittavan tuen mahdollisimman varhain, tulee lapsen kasvua ja oppimista havainnoida koko esiopetuksen ajan.

Varhainen ja jatkuva havainnointi ehkäisee ongelmien syvenemistä ja pitkäaikaisvaikutuksia lapsen oppimisen ja minäkuvan kannalta. Ajoissa tehdyt havainnot mahdollistavat tukitoimien mahdollisimman varhaisen aloittamisen. Kasvun ja oppimisen turvaamiseksi tuki järjestetään lapsen yksilöllisen kehitystarpeen mukaisesti. Lapsen

tuentarvetta, tukimuotoja ja kestoja tulee arvioida jatkuvasti, jotta tuen toteuttaminen on joustavaa ja lapsen kehittymistä tukevaa.

Esiopetus tapahtuu pienryhmässä samanaikaisopetuksena ottaen huomioon erityistä tukea tarvitsevan lapsen yksilöllisyys, huomioiden lapsen vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet. Tukea annetaan sekä yksilö- että ryhmätasolla. Tarvittavia tukitoimia jatketaan perusopetuksen puolella. Mikäli lapsella ei esiopetusvuoden päätyttyä ole tarvittavia valmiuksia siirtyäkseen perusopetukseen, lapselle kartoitetaan yksilöllisesti sopivin koulunaloitusmuoto, kuten pienluokka, alkuluokka, joustava alkuopetus tai erityisluokat.

4.1. ESIOPETUKSEN YLEINEN TUKI

Yleinen tuki on osa esiopetuksen perustehtävää, joka perustuu kasvattajien hyvään ja laadukkaaseen perusosaamiseen. Tämä taataan esiopettajien jatkuvalla täydennyskoulutuksella.

Toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa huomioidaan lapsen yksilölliset tarpeet ja vahvuudet. Kasvattajien ja lapsen välisellä vuorovaikutuksella tuetaan lapsen kehitystä. Lasta havainnoimalla, tarkastelemalla päivittäisiä toimintoja ja muokkaamalla oppimisympäristöä ennaltaehkäistään lapsen oppimisvaikeuksia sekä kehityksen ja hyvinvoinnin ongelmia.

Esiopetuksen oppimisympäristössä varhainen tuki järjestetään osaksi lapsen arkea. Opetusta toteutetaan eriyttämällä toimintaa lapsen kehitystason ja valmiuksien mukaiseksi sekä opetusryhmiä joustavasti muuntelemalla. Esiopettajien keskinäinen yhteistyö takaa onnistuneen ja yhtenäisen oppimisympäristön.

Lapsen vanhempien ja kasvattajien toimiva kasvatuskumppanuus tukee lapsen hyvää kasvua ja kehitystä. Lapsen havainnointiin, seurantaan ja arviointiin käytetään Kasvun ja oppimisen seurantalomaketta (KOS), jonka pohjalta pidetään kasvatuskeskustelut vanhempien kanssa syksyllä ja keväällä sekä lisäksi tarvittaessa väliarviointi talvella. KOS-lomakkeelle kirjataan kasvulle ja kehitykselle asetetut tavoitteet, arvio lapsen vahvuuksista ja tuen tarpeesta sekä oppimiseen liittyvät riskitekijät. Erityislastentarhanopettaja käy säännöllisesti havainnoimassa lapsiryhmää sekä yksilöitä ja konsultoimassa henkilökuntaa. Hän tekee syksyllä alkukartoituksen lapsiryhmästä yhteistyössä henkilökunnan kanssa. Mikäli lapsen kasvun ja oppimisen jollain osa-alueella on tarvetta lisäarviointiin esim. kouluvalmiuden suhteen, perhe opastetaan alan asiantuntijan luo, esim. neuvolalääkäri, kasvatus- ja perheneuvolan psykologi, koulupsykologi, neurologi, sosiaalityöntekijä, puhe-, fysio- ja/tai toimintaterapeutti. Mikäli lapsen katsotaan tarvitsevan tehostettua tukea, laaditaan lapselle pedagoginen arvio.

Oppilashuollon toiminnalla on tärkeä tehtävä esiopetuksessa ja nivelvaiheessa lapsen siirtyessä esiopetuksesta alkuopetukseen. Yhteistyötä tehdään tulevien alkuopettajien ja koulupsykologin kanssa.

4.2. ESIOPETUKSEN TEHOSTETTU TUKI

Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä. Oppimisessa ja koulunkäynnissä säännöllistä tukea ja useita tukimuotoja tarvitsevalle lapselle tehdään oppimissuunnitelma, joka perustuu pedagogiseen arvioon. Pedagogisessa arviossa kuvataan lapsen kasvua ja oppimista kokonaisuutena, lapsen saamaa yleistä tukea ja sen vaikutuksia, lapsen oppimisvalmiuksia sekä kasvuun ja oppimiseen liittyviä erityistarpeita. Lisäksi tehdään arvio siitä, millaiset pedagogiset oppimisympäristöön liittyvät, oppilashuollolliset tai muut ratkaisut tukevat lasta. Mahdollista kuntoutussuunnitelmaa hyödynnetään pedagogisen arvion laatimisessa. Pedagogisen arvion laatii esiopettaja yhteistyössä esiopetuksen muun henkilökunnan kanssa.

Tehostettu tuki suunnitellaan yksilöllisesti kehitystason ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti lapselle kokonaisuutena ja sen avulla tuetaan lapsen kasvua ja oppimista suunnitelmallisesti. Se on pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki ja sen avulla ehkäistään ongelmien kasvamista, monimuotoistumista ja kasautumista. Lapsen on tärkeää saada onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä vahvistaakseen myönteistä minäkuvaa itsestään.

Tehostetun tuen aikana korostuu kodin kanssa tehtävän yhteistyön merkitys, lapsen yksilöllinen ohjaus, joustava ryhmittely ja erityislastentarhanopettajan antama tuki sekä oppilashuollon merkitys lapsen hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä. Lapselle laaditaan moniammatillisessa yhteistyössä Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma.

Lapsen kasvua ja oppimista seurataan ja arvioidaan sekä muokataan tarvittaessa vastaamaan lapsen tuen tarvetta säännöllisesti tehostetun tuen aikana.

4.3. ESIOPETUKSEN ERITYINEN TUKI

Erityistä tukea annetaan niille lapsille, joiden esiopetusta ei kasvun ja oppimisen vaikeuksien vuoksi voida järjestää muuten. Erityisen tuen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon esiopetuksen henkilöstön, oppilashuollon sekä vanhempien näkemys lapsen kehitykseen ja oppimiseen liittyvistä riskitekijöistä. Käytettävissä ovat esiopetuksen kaikki tukimuodot.

Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista tai esiopetuksen aikana. Erityisen tuen piiriin voidaan siirtyä mikäli tehostettu tuki ei riitä. Erityisen tuen päätös voidaan tehdä myös ilman edeltävää pedagogista selvitystä ja tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että lapsen esiopetusta ei äkillisen vamman, sairauden, kehitysviivästyksen, tunne-elämän häiriön tai muun erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten.

Pedagogisen selvityksen laatimista varten esiopettaja antaa selvityksen lapsen oppimisen etenemisestä sekä yhteistyönä kelton ja tarvittaessa psykologin kanssa tehdyn selvityksen lapsen saamasta tehostetusta tuesta sekä lapsen kokonaistilanteesta. Perusopetuksen erityispalvelupäällikön tekee erityisen tuen päätöksen ja sijoittaa tulevat oppilaat tarkoituksenmukaisesti oppimisryhmiin.

4.4. YKSILÖLLISET SUUNNITELMAT ESIOPETUKSESSA

4.4.1. LAPSEN ESIOPETUKSEN OPPIMISSUUNNITELMA

Peppiinassa lapselle laaditaan Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma moniammatillisessa yhteistyössä, mikäli lapsi tarvitsee tehostettua tukea. Suunnitelmassa kuvataan lapsen kasvun ja oppimisen etenemistä, tuen tarvetta ja sen laajuutta sekä esiopetuksessa tarvittavia järjestelyjä. Esiopetuksen oppimissuunnitelma perustuu yleiseen hyväksytyyn opetussuunnitelmaan ja sitä käytetään osana sekä tehostettua että erityistä tukea.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman tavoitteena on lapsen yksilöllisyyden sekä vanhempien näkemysten ja toiveiden huomioiminen toimintaa järjestettäessä. Suunnitelmassa huomioidaan lapsen sen hetkiset kokemukset, tarpeet, mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja tuen ja ohjauksen tarpeet sekä tulevaisuuden näkymät. Lapsen kehitystä ja minäkuvaa pyritään tukemaan ja vahvistamaan positiivisin keinoin. Lapsen eheän kokonaisuuden saavuttamiseksi tuetaan ja vahvistetaan tarvittavalla volyyymilla eri osa-alueita; lapsen sosiaalisuutta, kognitiivisuutta, psyykkisyyttä, emotionaalisuutta ja motoriikkaa.

Huolenaiheista ja mahdollisista ongelmista keskustellaan vanhempien kanssa ja niihin pyritään löytämään konkreettisia ratkaisuja. Suunnitelmassa sovitaan vanhempien kanssa yhteisistä toimintatavoista. Suunnitelmaa seurataan, arvioidaan ja kehitetään esiopetusvuoden aikana. Näin jokaiselle lapselle turvataan parhaat mahdollisuudet kasvaa ja oppia. Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaa sitoudutaan noudattamaan sekä kotona että esiopetuksessa.

4.4.2. HENKILÖKOHTAINEN OPETUKSEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVA SUUNNITELMA

Mikäli lapsi tarvitsee erityistä tukea, hänelle laaditaan pedagogisen selvityksen pohjalta henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) yhteistyössä vanhempien ja oppilashuollon kanssa. HOJKS pitää sisällään lapsen kasvuun ja oppimiseen liittyvän tavoitesuunnitelman sekä suunnitelman esiopetuksen sisällöistä, pedagogisista menetelmistä ja muista tarvittavista tukitoimista. HOJKS tehdään aina lapsen jo siirryttyä erityisen tuen piiriin ja lasta tukevaan esiopetuksen erityisryhmään.

5. KASVUN JA OPPIMISEN TUKIMUODOT ESIOPETUKSESSA

5.1. ESIOPETUKSEEN LIITYVÄ TUKEA

5.1.1. YHTEISTYÖ KODIN KANSSA

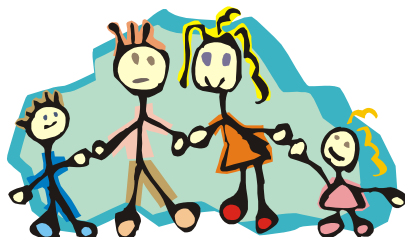
Esiopetuksessa huomioidaan lasten vanhempien ensisijainen kasvatusvastuu. Esiopetuksen toteutumiseksi on tärkeää saumaton yhteistyö vanhempien kanssa. Onnistuneen yhteistyön edellytyksenä on molemminpuolinen avoimuus ja luottamus.

Yhdessä vanhempien ja esiopettajien kanssa luodaan yhteiset kasvatustavoitteet ja -periaatteet.

Lapsen vanhempien ja kasvattajien toimiva kasvatuskumppanuus tukee lapsen hyvää kasvua ja kehitystä. Lapsen havainnointiin, seurantaan ja arviointiin käytetään Kasvun ja oppimisen seurantalomaketta (KOS), jonka pohjalta pidetään kasvatustaloustalut vanhempien kanssa syksyllä ja keväällä sekä lisäksi tarvittaessa väliarviointi talvella. KOS-lomakkeelle kirjataan kasvulle ja kehitykselle asetetut tavoitteet, arvio lapsen vahvuuksista ja tuen tarpeesta sekä oppimiseen liittyvät riskitekijät.

Mikäli lapsesta ilmenee huolen aihe kehityksen jollain osa-alueella, kutsutaan konsultoiva erityislastentarhanopettaja tarkkailemaan ja tekemään havaintoja kyseisestä lapsesta. Mikäli erityislastentarhanopettaja katsoo aiheelliseksi jatkoarvioinnit ulkopuolisilla tahoilla, tekee hän suosituksen tarvittaviin arviointeihin.

Lisäksi päivittäinen jutustelu ja tiedonvaihto vanhempien kanssa lisäävät avoimuutta ja luottamuksellista suhdetta.

5.2. ESIOPETUKSEN OPPILASHUOLTO JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Oppilashuollolla edistetään ja ylläpidetään lapsen hyvää oppimista, psyykkistä ja fyysistä sekä sosiaalista hyvinvointia. Oppilashuolto on osa muun varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen oppilashuollollista jatkumoa. Oppilashuolto kuuluu kaikille esiopetuksessa työskenteleville. Sitä toteutetaan yhteistyössä vanhempien ja lapsen kanssa sekä tarvittaessa erityislastentarhanopettajan, neuvolan, psykologin ja koulun kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa tehtävällä yhteistyöllä taataan johdonmukaisesti etenevä kasvatuksellinen ja opetuksellinen kokonaisuus esiopetuksessa.

Peppiinassa lasten turvallisuutta ennaltaehkäistään ja turvataan käyttämällä sitä varten erikseen laadittua turvallisuussuunnitelmaa, joka sisältää myös suunnitelman lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja härinnältä (liite 2). Turvallisuussuunnitelma ja lääkehoitosuunnitelma löytyvät omavalvontasuunnitelmasta.

5.2.1. ESIOPETUKSEN YKSIKKÖKOHTAINEN JA YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTORYHMÄ

Peppiinassa yksikkökohtaiseen oppilashuoltoryhmään kuuluu esiopetuksen henkilökunta eli esiopettaja ja lastenhoitaja sekä päiväkodin johtaja, kelto tai muu asiantuntija, esim. psykologi. Ryhmä kokoontuu syksyllä ja keväällä sekä tarpeen mukaan muulloinkin.

Huoltajia kuullaan heiltä tulevan suoran palautteen sekä asiakastyytyväisyyskyselystä mahdollisesti nousseiden oppilashuoltoa koskevien asioiden kautta. Esille nousevia asioita käsitellään myös vanhempainilloissa. Mikäli esille nousee lapsia ja käytäntöjä koskevia muutoksia, tiedotetaan huoltajia sekä suullisesti että kirjallisesti, jolloin heillä on mahdollisuus ottaa kantaa kyseisiin asioihin.

Peppiinassa suurin osa eskareista on siirtynyt talon sisällä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen eli kaikki talon sisällä siirtyvät lapset ovat ennestään tuttuja koko henkilökunnalle, sillä yhteistyö ryhmien välillä on tiivistä. Yhteisissä ulkoiluissa ja tapahtumissa koko talon kesken henkilökunta on yhteisesti vastuussa kaikista lapsista, joten kaikki ovat tuttuja toisilleen jo ennestään ja siirtyminen nivelvaiheessa on tästä johtuen hyvin saumatonta. Tulevien eskareiden vanhempia on tiedotettu esiopetukseen siirtymisestä sekä esiopetusvuodesta jo varhaiskasvatuksen puolella sekä esiopetuksessa aloittavat uudet perheet saavat tarvittavat tiedot esiopetukseen liittyen ennen esiopetuksen alkua. Peppiinassa toimii myös aktiivinen vanhempaintoimikunta, joka järjestää perheille suunnattuja yhteistoiminnallisia tapahtumia. Näin myös uudet perheet tutustuvat ja pääsevät helposti ison perheen syliin.

Toimintakauden alussa perheet saavat kotiin mietittäväksi yhdessä lapsen kanssa toiveita ja tarpeita esiopetusvuoteen ja samalla oppilashuoltoon liittyen. Näistä kyselyistä nousseet asiat huomioidaan myös esiopetussuunnitelmaa päivitettäessä.

Yhteistyötä tehdään ulkopuolisten tahojen kanssa. Näitä ovat erityislastentarhanopettaja, koulu, neuvola ja neuvolapsykologi, seurakunta sekä puhe- ja toimintaterapeutit. Lähikoulun rehtorin kanssa on suunniteltu toiminnallista yhteistyötä esiopetuksen ja yhteistyökoulun kanssa. Yhteistyö tapahtuu lähinnä alkuluokkien ja esiopetusryhmän välillä, esim. yhteisiä liikunnallisia tapahtumia sekä eskarilaisten vierailu koululuokassa.

5.2.2. ESIOPETUKSEN YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

Esiopetuksessa yksilökohtaista oppilashuoltoa järjestetään mikäli lapsen kehitykseen, hyvinvointiin ja oppimiseen liittyy huolta. Ensimmäiseksi keskustellaan huoltajien kanssa lapseen liittyvästä huolesta ja mikäli ilmenee tarvetta, kutsutaan koolle yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä. Sen kutsuu koolle kasvatus- ja hoitohenkilöstöstä se, joka huomaa tähän tarpeen. Tilanteesta riippuen oppilashuoltoryhmään kutsutaan tarvittavat henkilöt ulkopuolisista yhteistyökumppaneista. Palaverit ja niissä käsitellyt asiat sekä läsnä olleet henkilöt kirjataan oppilashuoltokertomukseen (liite 3). Kaikki oppilashuoltoon liittyvät asiakirjat ja dokumentit arkistoidaan päiväkotiin ja säilytetään lain vaatiman ajan.

6. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIEN ESIOPETUS

Monikulttuuriset lapset integroituvat päiväkotimme esiopetusryhmään. Rohkaisemme lasta ilmaisemaan itseään, tunteitaan ja ajatuksiaan sekä olemaan ylpeä omasta kielestään ja kulttuuristaan. Luomme lapselle mahdollisuuden oppia suomen kieltä sekä vuorovaikutuksessa suomenkielisten lasten ja aikuisten kanssa luonnollisissa viestintätilanteissa että ohjattuna oppimisena. Suomen kieli nivoutuu kaikkiin esiopetuksen sisältöalueisiin ja tavoitteena on mahdollisimman hyvä suomen kielen taito, jotta lapsi selviytyy päiväkodissa ja häntä ympäröivässä yhteiskunnassa. Annamme lapselle mahdollisuuden tutustua suomalaiseen kulttuuriin, perinteeseen ja tapoihin huomioimalla hänen oman vakaumuksensa. Tutustuttamalla ryhmän muut lapset monikulttuurisen

lapsen kieleen, tapoihin ja kulttuuriin hälvennämme ennakkoluuloja ja opetamme ymmärtämään erilaisuutta.

Yhteistyö vanhempien kanssa perustuu avoimuuteen ja vastavuoroisuuteen. Perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä otamme huomioon erityisesti perheiden kieli- ja kulttuuritaustat. Tehtävänä on auttaa perhettä tuntemaan päivähoiton tavoitteita, menetelmiä ja sisältöjä sekä tarvittaessa suomalaisia kasvatustapoja ja tavoitteita. Tavoitteena on vahvistaa vanhemmuutta ja kykyä toimia suomalaisessa yhteiskunnassa lapsen parhaaksi. Jotta vanhemmat voivat tehdä lapsiaan koskevia valintoja, vanhemmilla tulee olla riittävästi tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta.

7. ARVIOINTI

Lapsen havainnoinnin ja arvioinnin kohteena ovat oppimaan oppiminen, työskentelytaidot, sosiaaliset valmiudet ja eri sisältöalueiden esille nostetut asiat. Pohjana käytetään Kasvun ja oppimisen seurantalomaketta.

Lapsen arvioinnin kohteena on hänen oma kasvu- ja oppimisprosessinsa eikä sitä verrata muiden lasten edistymiseen. Havainnointia ja arviointia suoritetaan säännöllisesti koko esiopetusvuoden aikana yhdessä vanhempien kanssa. Tarvittaessa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaa muokataan.

Lasta arvioitaessa tarkastellaan lapsen tiedollisia ja taidollisia valmiuksia; lapsi suoriutuu itsenäisesti, muiden lasten kanssa ja esiopettajan ohjauksessa. Sosiaalisia valmiuksia arvioitaessa tarkastellaan lapsen kykyä säädellä omaa toimintaansa, osallistua vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Esiopetusvuoden aikana arvioidaan lapsen kouluvalmiutta KOS-lomakkeen kautta tulevilla osa-alueilla sekä syksyllä tehtävällä KPT-testillä sekä koko vuoden käytössä olevalla ESKO:lla. Havainnoinnit perustuvat esiopettajien arviointiin sekä erityislastentarhanopettajan ympärivuotiseen tukeen ja konsultaatioon.

Arvioinnissa lapsi vuorovaikutuksen ja palautteen avulla oppii muodostamaan realistisen kuvan itsestään. Arvioinnilla esiopettaja tukee ja kannustaa lasta. Arvioinnin tulee olla yksilöllistä, monipuolista ja totuudenmukaista. Esiopettaja rohkaisee lasta itsearviointiin, mikä tukee lapsen minäkuvan kehittymistä ja oman työskentelyn jäsentämistä.

Esiopetusvuoden päätyttyä lapselle annetaan todistus esiopetukseen osallistumisesta. Todistuksessa kuvaillaan annettua esiopetusta.

Esiopettajat arvioivat omaa työskentelyään, opetusta, oppimisympäristöä ja opetussuunnitelman toteutumista, jonka pohjalta toimintaa kehitetään. Arvioinnin pohjana käytetään esiopetuksen arviointilomaketta sekä koko talossa käytössä olevia henkilökohtaisia ja tiimikohtaisia arviointilomakkeita. Jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen alla on esiopetuksen yhteistyö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Lasten ja heidän vanhempiansa mielipiteet huomioidaan toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Vanhemmille ja lapsille tehdään tyytyväisyyskyselyt kerran vuodessa.

LIITE 1: LIIKUNNAN PERUSVUOSISUUNNITELMA

SYYSKUU

Omaan kehoon tutustuminen

Perusliikuntamuodot: kävely, juoksu, tasapaino, hyppääminen

Liikuntaleikit, valokuvasuunnistus, luontoretki

Telinerata ulkona / sisällä

LOKAKUU

Heittäminen, vierittäminen, kiinniottaminen, potkaiseminen

Palloleikit ja -pelit

Hernepussit, pallot, kontaktipallo

MARRASKUU

Musiikki- ja luova liikunta

Vastakohtat (hidas-nopea, kevyt-voimakas, suora-kaarteleva)

Avaruudellisuus (suunnat, tasot)

Huivit, nauhat

JOULUKUU

Hyppääminen, kieriminen, kiipeäminen, kuperkeikka

Satujumppa: Joulumatkustus

Talviseikkailu luonnossa

TAMMIKUU

Hypyt, hyppysarjat

Voimistelu

Vanteet, taikanaru, nauhat

HELMIKUU

Liikuntaleikit

Talviliikuntaa ulkona (luistelu, mäenlasku, lumivallikiipeily)

MAALISKUU

Tasapaino

Telineliikunta (matot, penkit, puolapuut, köydet)

Mielikuvaliikunta

HUHTIKUU

Aisti- ja keksimisharjoitukset

Ranta- ja ilmapallot, höyhenet, varjo

TOUKOKUU

Suunnistusleikit, retket luontoon

Pallopelit (jalkapallo)

Lisäksi uimakoulu erikseen sovittuna ajankohtana

LIITE 2: TURVALLISUUSSUUNNITELMA

Turvallisuussuunnitelman tehtävänä on edistää lapsen turvallisuutta ja hyvinvointia sekä suojata henkilöstön työturvallisuutta. Turvallisuus on jokaisen lapsen ja aikuisen perustarve, oikeus ja oppimisen edellytys.

Suunnitelma kiusaamisen estämiseksi

Lapsen kiusaamista voidaan ennalta ehkäistä vahvistamalla lapsen itsetuntoa ja itsetuntemusta, tukemalla ryhmän ja yksilön positiivista käyttäytymistä ja harjoittelemalla lasten kanssa kiusaamistilanteiden ratkaisemista. Apuna käytetään mm. Turvataito-materiaalia. Jokaisen aikuisen velvollisuus on puuttua kiusaamiseen välittömästi ja pyrkiä löytämään tilanteelle ratkaisu. Kiusaamistilanteissa lasten kanssa keskustellaan yhdessä tai jokaisen kanssa erikseen ja sovitaan, miten jatketaan eteenpäin. Kiusaamistilanteista keskustellaan kiusatun ja kiusaavan lapsen vanhempien kanssa ja sovitaan mahdollisista yhteisistä ratkaisumalleista. Tilanteen vakavuudesta riippuen ja varsinkin pitkään jatkuneissa kiusaamistilanteissa on joskus syytä vanhempien suostumuksella ottaa yhteys erityisneuvolaan tai kasvatus- ja perheneuvolaan. Yhteistyössä näiden tahojen kanssa sovitaan jatkotoimenpiteistä ja seurannasta.

Turvallisuussäännöt ja turvallisuuteen ohjaaminen

Turvallisuussäännöillä taataan viihtyisiä ja turvallinen toimintaympäristö niin lapsille kuin aikuisille ja jokaisen lapsen henkilökohtainen toiminta- ja leikkirauha. Sovittuja sääntöjä noudattamalla lapsi oppii toimimaan vastuullisesti itseään, muita ja ympäristöään kohtaan sekä huomioimaan toiset. Turvallisuussäännöt laaditaan uuden toimintavuoden alkaessa syksyllä yhdessä lasten kanssa ottaen huomioon lasten ikä- ja kehitystaso. Säännöissä käsitellään mm. hyvät tavat, kiusaaminen ja siitä kertominen, yhteiset ja omat tavarat, leikki- ja toimintarauha, siisteys, ruokailu, turvallinen liikkuminen rakennuksessa ja piha-alueella, turvalliset työskentelytavat, välineet ja materiaalit. Lasten kanssa käsitellään ja harjoitellaan paloturvallisuutta ja liikenneturvallisuutta sekä opitaan tunnistamaan ja varoittamaan niihin liittyvistä vaaroista.

Lapsen fyysistä koskemattomuutta käsitellään mm. Stakesin lapsen turvataitokasvatuksen oppimateriaalin avulla. Lapsi oppii suojelemaan itseään ja pitämään huolta omasta turvallisuudestaan sekä saa toimintavalmiuksia hämmentäviä ja uhkaavia tilanteita varten. Miten puhua lapsen kanssa lasta hämmentävästä asiasta

- Etsi hiljainen kahdenkeskinen tilanne
- Asetu lapsen tasolle ja osoita hyväksymistä eleillä, ilmeillä ja sanoilla
- Pysy rauhallisena ja vastaanottavana
- Anna lapselle tunnustusta rohkeudesta
- Rauhoita lasta ja vapauta vastuusta
- Anna lapselle oikeus tunteisiin
- Kysy lisää yksityiskohtia, mutta älä painosta lasta puhumaan
- Käytä samoja sanoja kuin lapsi
- Kerro, että muillekin on käynyt samoin
- Kerro, että se, mitä hänelle on tehty, on väärin
- Usko lasta
- Sano, että teet parhaasi auttaaksesi lasta ja siksi et voi pitää asiaa vain omana tietonasi
- Mieti lapsen kanssa, kenen kanssa olisi hyvä seuraavaksi puhua

- Vahvista lapsen turvataitoja - miten hän voisi toimia, jos vastaavaa vielä tapahtuisi
- Kerratkaa turvaohjeet: 1) Sano EI, 2) Poistu, 3) Kerro turvalliselle aikuiselle

Toiminta ongelma- ja kriisitilanteissa

Tulipalon tai jonkin muun hätätilanteen (esim. kaasuvuoto) sattuessa kunkin ryhmän aikuinen / aikuiset huolehtivat oman ryhmän lapsista niin, että kaikki pääsevät turvallisesti pois rakennuksesta hätäuloskäytien kautta kokoontumisalueelle Käenkujan ja Palometsäntien risteyttävälle aitaamattomalle piha-alueelle. Ryhmän aikuiset huolehtivat mukaansa myös päiväkirjan, josta selviää paikalla olevat lapset ja vanhempien puhelinnumerot. Päiväkodin johtaja tarkistaa viimeisenä päiväkodin kaikki tilat. Mahdollinen alkusammutus aloitetaan käsisammuttimella tai sammutuspeitteellä, annetaan hätäilmoitus pelastuslaitokselle.

Kiinteistössä on sähköiset akkuvarmennetut palovaroittimet, yhteensä 12 kpl (salissa, toimintahuoneissa, lepohuoneissa, eteisissä, keittiössä, käytävällä, yläkerran toimistotiloissa ja kellarissa). Hätäuloskäyntejä on neljä (jokaisella ryhmällä kaksi) ja ne on merkitty vanhan liikerakennuksen puolella heijastavilla hpt-kylteillä ja vanhan omakotitalon puolella akkuvarmennetuilla hpt-valoilla kaikissa kolmessa kerroksessa. Kiinteistössä on kolme keittiötä, joissa on sammutuspeitteet. Lisäksi kiinteistössä on neljä käsisammutinta; vanhan liikerakennuksen puolella käytävässä portaiden vieressä ja vanhan omakotitalon puolella 1. kerroksessa portaikon vieressä, yläkerrassa toimistotiloissa ja kellarissa.

Sammuttimien kunto tarkistetaan säännöllisesti ja palotarkastaja suorittaa kiinteistössä tarkastuksen vuosittain. Sähkölaitteissa on asianmukaiset käyttöohjeet ja niiden kunto tarkistetaan säännöllisesti. Lasten kanssa harjoitellaan hätäpoistumista rakennuksesta kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Henkilökunnalla on asianmukainen ensiapukoulutus, sammuttimien ja peitteiden sijainti ja mahdollinen käyttö on henkilökunnan hallussa. Merkityt hätäuloskäynnit ovat henkilökunnan tiedossa. Hätäilmoitusohje sijaitsee puhelimen vieressä. Asianmukaisesti varusteltu ensiapukaappi sijaitsee aikuisten WC:ssä. Henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lasten turvallisuudesta ja pelastamisesta hätätilanteissa. Mahdolliset onnettomuudet ja vaaratilanteet sekä vaaratekijät kirjataan ylös.

Lievän onnettomuus- tai tapaturmatilanteen sattuessa päiväkodin aikuiset antavat tarvittavaa ensiapua. Tämän jälkeen asiasta ilmoitetaan vanhemmille ja loukkaantunut toimitetaan tarvittaessa hoitoon tai tarkastettavaksi Varissuon terveysasemalle tai TYKS:iin taksilla. Vakavammassa onnettomuus- tai tapaturmatilanteissa paikalle hälytetään ambulanssi ja mahdollisesti myös poliisi sekä annetaan tarvittavaa ensiapua. Retkille lähtiessä lapsille puetaan ylle heijastavat turvaliivit ja mukaan otetaan aina ensiapulaukku, päiväkirja ja puhelin. Ennen retkeä vanhemmilta pyydetään kirjallinen lupa osallistua retkelle.